

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
Факультет соціології і права
Кафедра соціології

Медіація у врегулюванні конфліктів

Спеціальність 054 Соціологія
Освітньо-професійна програма Врегулювання конфліктів та медіація

Курс	4
Семестр	7

Статус вибіркова дисципліна
Форма навчання Денна та заочна

ECTS	5
Годин	150

Семестровий контроль Екзамен
Індивідуальне завдання

Інформація про викладача

ПІБ	Макаренко Дар'я Володимирівна Старший викладач кафедри соціології
Профіль викладача	http://www.sociology.kpi.ua/faculty-2
e-mail	rdv_@ukr.net

Розподіл годин та занять

Форма навчання	Аудиторні заняття					
	Лекції		Практичні		Лабораторні	
	заняття	години	заняття	години	заняття	години
Денна	18	36	18	36	0	0
Заочна	3	6	4	8	0	0

Анотація навчальної дисципліни

Основна мета навчальної дисципліни: формування у студентів розуміння сутності процесу медіації як альтернативного способу вирішення спорів, сучасних моделей, стадій, технік медіації, що спираються на практичний досвід медіаторів-практиків.

Навчальна дисципліна «Медіація у врегулюванні конфліктів» належить до циклу професійної підготовки. Дисципліна «Медіація у врегулюванні конфліктів» пов'язана з навчальними дисциплінами «Інституційна соціологія конфлікту», «Конфлікт в Донбасі: причини, наслідки, шляхи вирішення», «Теорії і практики переговорів», «Теорія і історія врегулювання конфліктів» враховуючи, що моделі медіації, стадії та причини виникнення конфліктів є спільним об'єктом вивчення даних дисциплін.

Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть можливість аналізувати сучасну практичну медіацію, шляхи врегулювання конфлікту, що спираються на новітні соціологічні дослідження. Викладач надаватиме цілісний огляд багатоманітних типів сучасних конфліктів та характеризує соціальні причини їх виникнення. На заняттях буде виявлено особливості новітніх форм медіації. Викладач продемонструє роль посередництва і переговорів у врегулюванні і трансформації конфлікту. Буде розглянуто теоретичні підходи щодо управління конфліктом та його вирішення за допомогою медіації.

Студенти вмітимуть здійснювати аналіз причин, динаміки та наслідків конфлікту через побудову карти конфлікту на семінарських заняттях. Від студентів очікується вміння застосовувати сучасні моделі медіації при вирішенні конфліктів у соціально-політичній сфері. Для проміжної атестації з дисципліни передбачається здатність студента здійснювати критичний аналіз умов конфлікту та способів підтримання миру на основі новітніх концепцій, що будуть викладені у курсі. Для провадження подальшої професійної діяльності студенти набувають навичок формулювання переговорних позицій під час врегулювання конфлікту, отримують знання щодо особливостей процесу медіації та засад проведення діалогу.

Для максимальної оцінки з екзамену передбачається критичне володіння студентами сучасними техніками ведення переговорів та проведення медіації, знань з психології конфлікту, специфіки проведення сімейної медіації та медіації в освітньому процесі.

Перелік тем

Розділ 1. Конфлікт і медіація.

Тема 1.1. Поняття, сутність, види та функції конфлікту.

Тема 1.2. Стратегічні особливості поведінки під час конфлікту.

Тема 1.3. Медіація в історичному контексті.

Тема 1.4. Сутність та поняття медіації.

Тема 1.5. Принципи та процедура медіації.

Тема 1.6. Види медіації.

Тема 1.7. Моделі медіації.

Тема 1.8. Техніки медіації.

Тема 1.9. Психологія в медіації.

Розділ 2. Медіація у сфері суспільних відносин.

Тема 2.1. Сімейна медіація.

Тема 2.2. Медіація в освітньому просторі.

Медіація у врегулюванні конфліктів

Тема 2.3. Бізнес медіація.

Тема 2.4. Медіація у вирішенні трудових спорів.

Тема 2.5. Трудовий арбітраж та медіація трудових відносин.

Тема 2.6. Медіація у вирішенні політичних конфліктів.

Тема 2.7. Міжнародні стандарти медіації.

Тема 2.8. Європейські стандарти медіації .

Тема 2.9. Перспективи розвитку медіації в Україні.

Результати навчання

1

Результати навчання, контрольні заходи та терміни виконання оголошуються студентам на першому занятті.

№ з/п	Результати навчання	Контрольні заходи оцінювання	Термін виконання
1	Знання основних теоретичних підходів до розуміння сутності та типів конфлікту, основних стратегій поведінки під час конфлікту.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії; експрес-контрольна 1	Тиждень 1-3
2	Досвід проведення групових дискусій щодо теоретичних та практичних засад медіації та врегулювання конфліктів.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії.	Тиждень 2-17
3	Знання особливостей сучасної системи міжнародних відносин та світового порядку як факторів соціально-політичних конфліктів.	відповіді на семінарських заняттях; участь у груповій дискусії	Тиждень 14-18
4	Вміння розробити аналітичну карту конфлікту з урахуванням соціальних його причин.	відповіді на семінарських заняттях; презентація	Тиждень 9-10
5	Вміння здійснювати критичний аналіз умов конфлікту та способів підтримання миру.	відповіді на семінарських заняттях; експрес контрольна 2	Тиждень 5-17
6	Знання основних проблем, що постають перед державою та громадянським суспільством при вирішенні конфлікту.	відповіді на семінарських заняттях; модульна контрольна 1	Тиждень 9-10, 15
7	Вміння формулювати переговорну позицію під час вирішення конфлікту та проведення медіації.	Імітаційна вправа	Тиждень 2-17

¹ Learning outcomes.

Медіація у врегулюванні конфліктів

8	Знання взаємозв'язків між механізмами миротворчості, миробудівництва та демократизації.	відповіді на семінарських заняттях; експрес контрольна 3; Модульна контрольна робота 2	Тиждень 13-17
9	Досвід проектування дослідження соціальних аспектів сучасних конфліктів.	Домашня контрольна робота	Тиждень 15
10	Вміння застосовувати положення сучасних теорій конфлікту та моделей медіації до аналізу соціально-політичних конфліктів.	відповіді на семінарських заняттях; експрес контрольна 4	Тиждень 16-18

Форми, методи та технології навчання

Навчальні заняття з дисципліни “Медіація у врегулюванні конфліктів” проводяться у формі лекційних та семінарських занять. На лекціях викладач формулює положення теорій сучасних теорій соціально-політичних конфліктів та моделей, видів і технік медіації, демонструє кейси сучасних конфліктів та медіації, може відтворювати матеріал у вигляді презентації. Лекції відбуваються у формі діалогу, коли викладач задає зустрічні запитання аудиторії щодо навчального матеріалу, може попросити дати оперативну відповідь на поточне запитання, або матеріал попередніх занять. В процесі лекційних занять відбуваються 4 експрес-контрольні на знання ключових понять навчального курсу.

Отримавши базові знання щодо сутності, типології конфлікту та моделей, видів і технік медіації, студенти розроблятимуть карту конфлікту, що передбачає аналіз його соціальних причин. Результати аналізу студенти презентують під час одного з семінарських занять у вигляді імітаційної моделі медіації. Передбачається проведення імітаційної вправи, щодо тренування навичок переговорів та ролі “третьої сторони” при врегулюванні конфліктів. Домашня контрольна робота спрямована на відпрацювання навичок наукової роботи студентів, самостійного пошуку літератури, формулювання гіпотез щодо соціально-політичних конфліктів сучасності. Тема домашньої контрольної роботи має довільний характер і обмежується лише предметом навчальної дисципліни. В процесі занять викладач може показувати студентам відео-матеріали, присвячені питанням врегулювання конфліктів.

Основною формою роботи на семінарському занятті є виступ, який поєднує комунікативні здатності студента з демонстрацією та закріпленням знань. Викладач оцінює як глибину, ширину, точність визначень під час виступу студента, здатність оперативно реагувати на запитання аудиторії. Під час семінарського заняття додаткового оцінюється

Медіація у врегулюванні конфліктів

активність студентів при формулюванні запитань, участь у дискусії, формулювання альтернативних гіпотез.

Навчальні ресурси

1. <http://www.socio-journal.kpi.kiev.ua/> - Вісник КПІ ім. Ігоря Сікорського. Соціологія. Політологія. Право.
2. <http://i-soc.com.ua/journal/content.php> – Соціологія: теорія, методи, маркетинг.
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського.
4. <https://prometheus.org.ua/>. Найкращі онлайн-курси України та світу.
5. <https://nsuworks.nova.edu/pcs/about.html> – Peace and Conflict Studies Journal

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	%	Ваговий бал	Кількість	Всього
1.	Виступи на семінарських заняттях	25	5	5	25
2.	Активність роботи на семінарських заняттях	15	3	5	15
3.	Експрес-контрольні на лекціях	20	5	4	20
4.	Домашня контрольна робота (ДКР)	20	20	1	20
5.	Модульна контрольна робота (МКР)	20	10	2	20
6	Заохочувальні бали	10	10	1	10
	Всього				100

Семестрова атестація студентів

Обов'язкова умова допуску до заліку		Критерій
1	Поточний рейтинг	RD ≥ 60
2	Домашня контрольна робота (ДКР)	RD ≥ 12

Таблиця переведення рейтингових балів до оцінок за університетською шкалою ²

Рейтингові бали, RD	Оцінка за університетською шкалою
95 ≤ RD ≤ 100	Відмінно
85 ≤ RD ≤ 94	Дуже добре
75 ≤ RD ≤ 84	Добре
65 ≤ RD ≤ 74	Задовільно

² Оцінювання результатів навчання здійснюється за рейтинговою системою оцінювання відповідно до рекомендацій Методичної ради КПІ ім. Ігоря Сікорського, ухвалених протоколом №7 від 29.03.2018 року.

Медіація у врегулюванні конфліктів

$60 \leq RD \leq 64$	Достатньо
$RD < 60$	Незадовільно
Невиконання умов допуску	Не допущено

Можливість отримання оцінки «автоматом»: так.

Сума рейтингових балів, отриманих студентом протягом семестру, за умови зарахування ДКР, переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Якщо сума балів менша за 60, але ДКР зараховано, студент виконує залікову контрольну роботу. У цьому разі сума балів за виконання ДКР та залікову контрольну роботу переводиться до підсумкової оцінки згідно з таблицею переведення. Студент, який у семестрі отримав більше 60 балів та має позитивну оцінку за ДКР, отримує залікову оцінку «автоматом».

Політика навчальної дисципліни

Порушення термінів виконання завдань та заохочувальні бали

Заохочувальні бали		Штрафні бали	
Критерій	Ваговий бал	Критерій	Ваговий бал
Участь у конференції / публікація тез	5 балів	За кожний тиждень затримки із поданням ДКР нараховуються	-2 бали
Участь у 2 турі Всеукраїнської студентської олімпіади	10 балів		
Публікація наукової статті	10 балів		

Відвідування занять

Відвідування лекційних і семінарських занять є обов'язковим.

Пропущені контрольні заходи оцінювання

Пропущену модульну контрольну роботу можна написати повторно, але до моменту проставлення проміжної атестації з урахуванням часу, необхідного викладачу для перевірки роботи. Пропущені експрес-контрольні не відпрацьовуються.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів оцінювання

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами. Для оскарження контрольних заходів студент має подати заяву, у якій має бути вказана причина оскарження, наведені факти упередженості викладача. Викладач повинен обговорити дану заяву зі студентом особисто на консультації. В разі відсутності порозуміння щодо результату контрольного заходу, формується комісія з викладачів кафедри, яка оцінює процедуру проведення контрольного заходу та претензії студента. Комісія може вирішити провести контрольний захід повторно, або відхилити заяву. Рішення комісії є остаточним та оскарженню не підлягає.

Медіація у врегулюванні конфліктів

Календарний рубіжний контроль

Проміжна атестація студентів (далі – атестація) є календарним рубіжним контролем. Метою проведення атестації є підвищення якості навчання студентів та моніторинг виконання графіка освітнього процесу студентами³.

На першій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 20 і більше балів. На другій проміжній атестації студент отримує «зараховано», якщо його поточний рейтинг на час атестації складає 40 і більше балів. У випадку, якщо цей показник не відповідає вимогам, виставляється «не атестований». Відпрацювання «не атестації» здійснюється на консультаціях з викладачем шляхом усної відповіді на питання не засвоєного студентам матеріалу.

Критерій		Перша атестація	Друга атестація
Термін атестації ⁴		Тиждень 8	Тиждень 14
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг ⁵	≥ 20 балів	≥ 40 балів
	...	–	+
	...	...	...
	...	...	...
	...	...	...

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Матриця відповідності результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

ПВ7 Медіація у врегулюванні конфліктів			
Програмні результати навчання		Методи навчання	Форми оцінювання
ЗН5	Знання соціологічних теорій конфлікту, причин та особливостей перебігу регіональних та етнічних	Проблемний, частково-пошуковий, дослідницький	Практична перевірка, експрес-контрольні, МКР, залік

³ Рейтингові системи оцінювання результатів навчання: Рекомендації до розроблення і застосування. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 20 с.

⁴ Там само.

⁵ Там само.

Медіація у врегулюванні конфліктів

	конфліктів у світі, методів та процедур їх управління та попередження.		
ЗН8	Знання особливостей комунікації з зовнішнім середовищем та всередині соціальної групи; принципів та механізмів налагодження ефективної комунікації.	Проблемний, імітаційний, ділова гра	Практична перевірка, МКР
УМ10	Уміння використовувати принципи та механізми налагодження ефективної комунікації, попереджувати та конструктивно вирішувати соціальні конфлікти на основі сучасних інформаційних та освітніх технологій	Метод кейсів, імітаційні методи	Практична перевірка